

MODELI PREZENTACIJE

PREMIJERE

PORTRET

FESTIVALI

RAZGOVOR S

POVODOM

OBLETNICE

AKTUALNOŠĆI

VODI

HISTORIJA

MEDIJ

TEORIJA

NOVI PREVEDBI

NOVE KNJIGE

DRAME

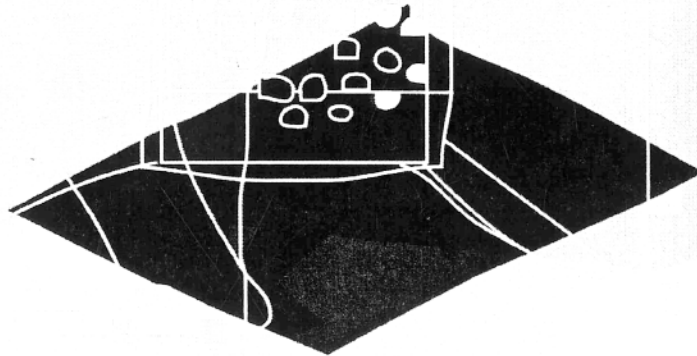
George Steiner je ispisao jednu od najzanimljivijih teatroloških knjiga 20. stoljeća kako bi dokazao i objasnio "krizu moderne tragedije". Istinske i univerzalne tragičke impulse, tragičke ikone i likove kojima je darovano čudo neovisnog života, moguće je, smatra on, ekstrahirati samo iz mitske slike svijeta. A "mitologije koje su stvorile zapadne civilizacije", kaže Steiner, "nisu bile proizvod pojedinčeva genija". "Mitologija kristalizira talog nakupljen tijekom velikih poteza vremena. Ona prikuplja u konvencijski oblik prauspomene i povijesno iskustvo ljudske rase. (...) Veliki se mitovi razrađuju jednako polagano kao sam jezik. Iza Homerovih i Eshilovih legendi leži više od tisuću godina zbilje. Kršćanska je slika hodočašća duše bila prastara i prije nego što su je upotrijebili Dante i Milton." U obraćanju moderne drame antičkoj mitologiji Steiner vidi svojevrstni dokaz da se "nijedna mitologija stvorena u razdoblju racionalističkog empirizma ne može glede tragičke snage ili kazališnog oblika mjeriti s antičkom." Jer tamo "gdje umjetnik mora biti graditeljem vlastite mitologije, protiv njega radi vrijeme. Ne može živjeti dovoljno dugo da bi svoju osobitu viziju" i njene simbole "nametnuo jezičnim i osjećajnim navikama svojeg društva".

Ovogodišnji riječki festival ulazi u živi dijalog sa Steinerovim tezama. Čini to kroz izbor predstava koje propituju različite vrste tragičkog iskustva te raznovrsne modele njihove scenske prezentacije. S jedne strane imamo suvremene reinterpretacije i obrade klasičnih

književnih djela i motiva, raspoređenih u najširem povijesno-civilizacijskom luku - od *Elektre* i *Antigone*, preko *Hamleta*, do Čehovljeva *Galeba* i drame *Puši, vjetriču!*, djela najvećeg letonskog klasika Rainisa. Sve te predstave, s izuzetkom *Galeba*, karakterizira dramaturška reorganizacija klasičnog predloška te ritualna/obredna izvedbena struktura, a za najmanje dvije među njima (*Elektra*, *Puši, vjetriču!*) mogli bismo čak reći da su iščitane u etnoantropološkom ključu. Čehov je i kod Steinera međaš; "istraživač unutarnjeg prostora, predjela društvenih i psihičkih bura nasred puta između polova tragičkog i komičkog", na terenu "najprikladnijem za suh i skrovit značaj moderne patnje". U jednoj od, slažu se brojni europski kritičari, najfascinantnijih scenskih interpretacija *Galeba*, Arpad Schilling nas dovodi u samo središte te "moderne patnje", u epicentar bespuća u kojem Steiner ne nalazi "onu vrstu mitologije koja je potrebna da bi se unutrašnji krajobraz uredio za tragički izraz". S njim "polemiziraju" predstave okupljene u drugom podsegmentu ovogodišnjeg MFMS-a; predstave koje propituju mogućnosti na koje se tragički osjećaj života može iskazati u parametrima našeg racionalističkog svemira. Polazimo, međutim, od bitno drugačijih pretpostavki i očekivanja; ne tražimo vrijednosti/simbole koji će ostati trajno univerzalni nego samo jezik (govor koliko i oblik scenskog iskaza) koji je u trenutku svoje uporabe univerzalno razumljiv i koji, baveći se "neuzvišenim" temama, otvara mogućnost tragičke spoznaje. Katalog tema

TRAGIČKOG ISKUSTVA

12th International
Small Scenes
Theatre Festival
Rijeka 2005

Rijeka, 2. - 10. 5. 2005.

je poprilično širok: od (de)mistifikacije tragičkih ikona pop kulture poput Kurta Cobaina (*Velika bijela zavjera*), preko trajne moderne strepnje nad totalitarnim konceptom društva (*Nigdje nikog nemam*) i individualnim posljedicama pokušaja njegova zasnivanja (*Bilježnica, Dokaz*), do prepoznavanja tragičkih impulsa u onom nevidljivom "životu-rijeci" (*Prije sna, Druga strana*) koji, s nama i uz nas, teče neprimjetno i svakodneвно.

Pri svemu se tome slažemo s prvom rečenicom Steinerove "Smrti tragedije": "stupamo na prostrano, zamršeno područje", no hrabri nas vjera, nada i ufanje da smo već i pri prvom koraku ispunili naš glavni cilj; da smo 12. MFMS uobličili kao festival zanimljivih, poticajnih i kvalitetnih predstava, a sve ostalo ionako će pripasti čudu pojedinačne spoznaje, interpretacije i razumijevanja.